

Arany-levél aranyáron

Rekord után – Nagy érdeklődés kíséri a tavaszi antikvár aukciókat – Festmények és pofonok

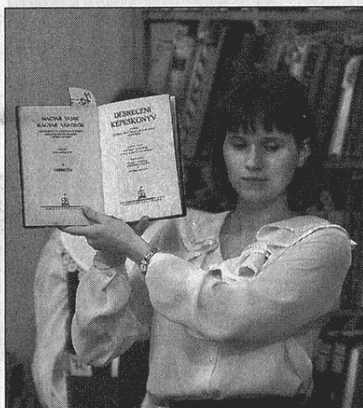
Miután két hete a központi antikvárium árverésén tizenötmillió forintért cserélt gazdát egy Vörösmarty-kézirat, természetesen, hogy nagy érdeklődés kíséri a tavaszi antikvár aukciókat. Hét végén a Szent István körüli Szőnyi-antikvárium vitte kalapács alá értékes könyveit, metszeteit, kéziratait a Bajcsy-Zsilinszky út és a József Attila utca találkozásánál fénylő irodaházban. Ez alkalommal egy Arany János-levél okozta a legnagyobb izgalmat.

Ötszázötvenhét tétel szerepelt a katalógusban, s maga Szőnyi úr vezette az aukciót. Legmagasabb kikiáltási ára – kerek háromszázezer forint – egy gazdagon illusztrált múlt századi Bibliának volt. Egy ilyen árverésen persze sokféle ízlésű gyűjtő megfordul. Manapság Budapestet gyűjteni divat, régi térképek, képeslapok, komoly és komolytalan kiadványok formájában egyaránt.

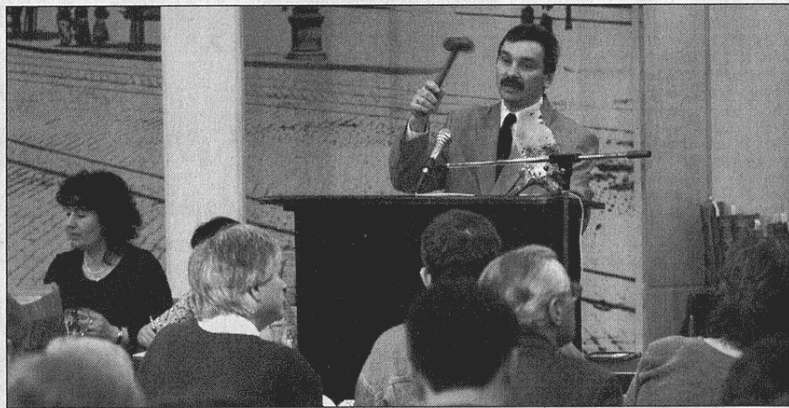
Engem épp egy Tátra-gyűjtő mellé ültetett a szerencsém. Ahogy elmesélte, nincs ott minden árverésen, de néhány arcot azért már ismer, őket mindig látja. Egy ismert pszichátert például, aki általában egy bizonyos tételért jön, megszerzi és távozik. Székszomszédom egy 1913-as Divald-féle illusztrált Tátra-ismertetőt szeretne megkaparintani, amely 4500 forintért indul, de amikor elkezdődik rá a licit, kiderül, hogy jelen van még egy szerelmese a hegységnek (vagy Divaldnak). Így hamar fölraglár a vételár tizenötöze, amennyit ismerősöm szerint már a könyvecske nem ér meg, így kiszáll, és csalódottan távozik.

A délelőtti legnagyobb csatája azonban nem ez a párharc volt, hanem az, amelyet egy Arany-kézirat fölött vívtak. A háromoldalas levelet Arany János Almási Balogh Titahérmán írta mives, apró betűkkel. Afféle műbrálat a fiatalember irodalmi próbálkozásairól. Az antikvárius szerint egyenesen az Almási Balogh családától került az aukciós anyagba. Kikiáltási ára hatvan ezer forint. Elérhető ár, ez nyilván kedvet csinált egy-két gyűjtőnek, azonban százezeres magasságokban már csak ketten maradtak. Az egyikről később megtudtam, hogy a Petőfi Irodalmi Múzeum megbízottja volt. Végül nyolcszázszemlét hangzott el a „senki többet, harmadszor”, s elárulhatom, hogy nem a múzeum lett a bécse papíros. És ha már a kéziratok íránt ekkora az érdeklődés, megemlítem, hogy vettek Karinthy-levelet huszonháromezerért, kézzel rajzolt Weöres Sándor-horoszkópot huszonhatezerért, Pilinszky-levelet harminchéromezerért. Szép sikerült volt a régi Karl May-könyveknek, két-három ezerrel többen is húsz ezer forintot szökött az árak, hasonlóképpen Sebők Zsigmond Mackó Úr-köteteihez.

Cs. L.

A hét végi Szőnyi-aukció pillanatai

FOTÓK: TEKNŐS MIKLÓS

Ünnepi pezsgóbontás, Vörösmarty Bortalának sikerére

Ünnepi kedvében pezsgőt és egy óriási vegytárlat rendelt Márffy György, a központi antikvárium vezetője, miután két hete nyelbe ütötte minden idők eddigi legdrágább magyar könyvüzletét. Vörösmarty Bortal című versének eredeti kézirata egy árverésen tizenötmillió forintért kelt el, ami még a szakértőket is jócskán meglepte.

– Magához tért már?

– A pezsgőre gondol?

– A pénzre.

– Nem is voltam magamon kívül.

– Pedig tizenötmillió nem kevés.

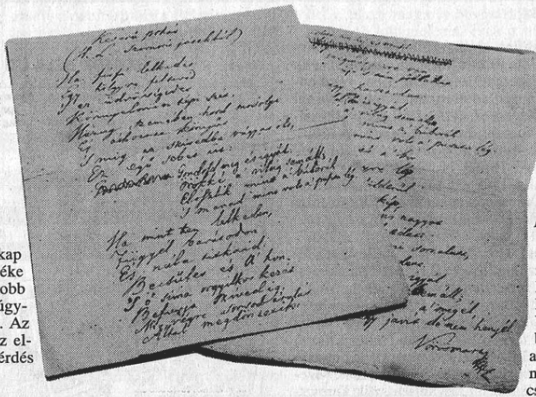
– Mihez képest. Egy jó nyugati autót kap ennyiért, ami aztán három év múlva az értéke felét, ha éri. Itt viszont az egyik legnagyobb magyar költő közismert művéről van szó, úgyhogy nem értem az ország csodálkozását. Az antikvárium ráadásul csak jutalékot kap az eladás után, ezért nekünk inkább presztízs kérdést volt az aukció.

– Mondja azért, hogy örül!

– Persze, hogy örülök. Igaz, amikor tavaly év végén sikerült túljutnunk az egymilliósi álomhatáron, már érezni lehetett, hogy végre a könyvereskedelemben is elindult valami. Verbőczy 1571-es Tripartitumáért hárommilliót kínáltak akkor, ami, ha jobban belegondol, egy komolyabb festményárverésen nem lenne meglepő tétel.

– Festmények és pofonok, csavarhatnék egyet a mondón.

– Tény, hogy kéziratokkal kapcsolatban a publikum mostanra sokkal inkább kapcsolódik a közönséghez, mint a mostani. Felkapta rögtön a fejét mindenki, írt a Bortalról a Világgazdaság, de még a Playboy is. És persze azonnal megrohmozta minket az emberek. Sokan azt hitték, ha Vörösmarty tizenötmilliót ért, akkor az általuk felkínált kéziratokért minimum nyolcmillió jár. Szóval

el kellett osztanunk egy-két félreértést, vagy inkább tévhitet ezekben a napokban.

– Tényleg, mi tesz értékessé egy könyvet?

– Nem szükségképpen a kora. Van olyan 1400 körül készített könyvünk, ami alig százezer forintot ér. Rengeteg dolog befolyásolhatja az árat. Olykor sokat számít a tartalom, az egyik legfontosabb értéknövelő tényező viszont a ritkaság. Látni ugyan nem láttam, de tudom, hogy létezik a Vizsolyi Biblia, melynek első kiadása szerintem még a Bortalnál is drágábban kelne el.

– Nehéz felfedezni egy kéziratot?

– Hát, kézirata válogatja. Vörösmartyról százötven év tudjuk, kinél van éppen. Ugyanakkor Ady 1913-ban írt egy tizenhárom oldalas tanulmányt a szerencsejátékról, aminek meglehetősen kalandosra

sikeredett a sorsa. Az eredeti szöveget Ady később hét oldalal kiegészítette, a kézirat pedig '22-ben a Lantos-cég árverésén elkel, majd nyoma veszett. A kiegészítés fél évszázaddal később, az állami könyvtár-terjesztő vállalat árverésén bukkant fel újra, a tizenhárom oldal pedig a kilencvenes évek elején. A szétválasztott részeket szerintem ugyanaz a gyűjtő vásárolta meg, így a tanulmány annyi év után ismét egyesült. Egy kereskedőnek ez izgalmas történet.

– Hány embernek van ma Magyarországon pénz könyvtáraknak?

– Jelenleg mintegy ötszáz lehetnek azok, akik rendszeresen vásárolnak nálunk, és létezik talán még ötszáz, aki rendszeresen érdeklődik. Akad, aki helytörténetet gyűjt, más ritkaságokat, orvosi könyveket keres, esetleg Weöres Sándor dedikációt. A vásárlók azonban nem olyan befektetők, mint akik mondjuk a festményekre veszik. Ráadásul egy Rippl-Rónait az ember még kiakaszthat a falra, de mit csinálnak valaki egy kétfalpos kézzel?

– Pihentesse, várjon vele.

– Látja, ez nem butaság. Úgy tűnik, a könyvek, kéziratok árai mostanában évente duplázódnak. Ennek ellenére szerintem a gyűjtők inkább megszállottak, mint üzletemberek.

– Egy műkereskedő gyűjtő is?

– Nem szükségképpen, de én az vagyok. Nem tudom, feltűnt-e, de bizonyosfajta könyveket, így XVI–XVII. századi magyar kiadványokat meglehetősen ritkán kapni nálunk.

– Majd szólak, ha találok ilyet a pincémben.

– Feltétlenül tegye meg. És érdekelné Zrínyi első kiadású Szigeti veszedelme is.

– Mennyire?

– Ne aggódjon, meg fogunk egyezni.

Falusy Zsigmond